

IZBIRA AVTOMOBILA TUDI PO MERILIH ZA OHRANJANJE OKOLJA

Za nove avtomobile so podatki o porabi goriva in emisiji CO₂ obvezni

VIP, [VIP 1/2007](#), Letnik XVII, ISSN 1318-1084, CENA: 3,60 EUR, 862,70 SIT
(VIP - revija, ki jo izdaja Zveza potrošnikov Slovenije)

za VIP: Damir Ribič

Podatek, da v Sloveniji skoraj 40 odstotkov emisij CO₂, ki nastajajo zaradi prometa, povzročajo avtomobili, pove, da bomo morali pri izbiri avtomobilov upoštevati tudi merila za ohranjanje okolja. Nenehno povečevanje toplogrednih plinov v atmosferi je namreč glavni krivec za spremembe globalne klime, ki smo jim priča v današnjem času. S sprejetjem Pravilnika o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil je uzakonjeno, da morajo prodajalci zagotoviti potrošnikom tudi informacije o emisiji CO₂ pri novih vozilih in jim tako omogočiti, da bodo lahko izbrali avtomobil, ki bo prijaznejši do okolja. Pa je res tako? Podali smo se v 12 avtomobilskih salonov in preverili, kako uresničujejo to določbo.

Predpisi

Po podatkih Ministrstva za okolje in prostor v Sloveniji dobrih 20 odstotkov emisij toplogrednih plinov povzroča promet. Glavnino teh emisij povzroča cestni promet, skoraj 40 odstotkov emisij CO₂, ki nastajajo zaradi prometa, pa povzročajo avtomobili v mestih. Dejstvo je zaskrbljujoče in terja od vseh nas preudarno tako izbiro avtomobila kot tudi načina vožnje.

Slovenska in evropska zakonodaja o varovanju okolja in varovanju zdravja ljudi zahtevata, da smo potrošniki pravilno, pravočasno in razumljivo obveščeni o porabi goriva in o emisijah CO₂ pri novih avtomobilih; obveščeni pa bi morali biti tudi o pravilnem načinu vožnje, ki ohranja okolje. S sprejetjem Pravilnika o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil (v nadaljevanju Pravilnik) je bila v slovenski pravni red uvedena direktiva evropskega parlamenta iz leta 2003.

Pravilnik in direktiva temeljita na spoznanju, da so ključnega pomena informacije in obveščanje, s tem pa ozaveščanje potrošnikov, saj lahko le z zagotavljanjem točnih, ustreznih in primerljivih informacij o specifični porabi goriva osebnih vozil in njihovih emisijah CO₂ vplivamo na kupce, da se bodo odločili za nakup vozil, ki so prijaznejša do okolja, torej takih, ki porabijo manj goriva in oddajajo manj CO₂.

Obveznosti prodajalca

Pravilnik zahteva, da mora prodajalec avtomobilov za vsak tip avtomobila posebej na posebnem listu zagotoviti potrošniku podatke o porabi goriva na 100 km, o emisiji CO₂ v gramih na kilometer ter dodatne informacije o varčni rabi goriv in načinu vožnje z avtomobili. V prodajnem salonu mora prodajalec izobesiti tudi plakat s seznamom vseh avtomobilov, ki jih prodaja, ali pa mora te podatke prikazovati na zaslonu. Na seznamu morajo biti avtomobili razdeljeni v dve skupini glede na vrsto goriva, ki jo uporabljajo (na primer: bencin in dizel), in v vrstnem redu po naraščajoči porabi goriva oziroma emisije CO₂ (torej je na prvem mestu vozilo z najmanjšo porabo). Na plakatu mora biti tudi obvestilo, da ima potrošnik pravico do brezplačnega priročnika, ki vsebuje podatke za vse avtomobile, za vse znamke in tipe avtomobilov, ki so v prodaji v Sloveniji. Priročnik mora za vsak tip avtomobila vsebovati podatke o porabi goriva na 100 km, o količini emisije CO₂ in navodila za varčno rabo goriva in način vožnje, s katerim se zmanjša emisija toplogrednih plinov.

Izdajo priročnika mora omogočiti Ministrstvo za okolje.

OZNAKA O VARČNI RABI GORIVA IN EMISIJAH CO₂

Prodajalec osebnih vozil mora na prodajnem mestu na opazen način pritrditi oznako o varčni rabi goriva in sicer na vsak model novega osebnega vozila, ki ga prodaja ali daje v najem. Oznaka je lahko tudi v neposredni bližini razstavljenega vozila. Zaradi lažjega prepoznavanja mora biti oznaka standardne oblike, v velikosti A4, sklicevati se mora na model in vrsto goriva, ki ga uporablja osebno vozilo, na katerega se oznaka nanaša. Oznaka mora vsebovati tudi besedilo: "Priročnik o ekonomičnosti porabe goriva in emisijah CO₂ s podatki za vse nove modele osebnih vozil je brezplačno na voljo na vsakem prodajnem mestu."

PLAKAT ALI ZASLON NA PRODAJNEM MESTU

Prodajalec osebnih vozil mora na plakatu ali zaslonu prikazati podatke o uradni porabi goriva in uradnih specifičnih emisijah CO₂ za vse znamke in modele novih osebnih vozil, ki jih prodaja ali ponuja v najem. Plakat ali zaslon morata biti na vidnem mestu, informacije morajo biti lahko berljive, vsebino plakata je treba obnoviti vsakih šest mesecev, vsebino zaslona pa vsake tri mesece. V času med dvema obnovama vsebine plakata ali zaslona morajo podatke o novih modelih, ki so v prodaji, dodati na koncu seznama. Tudi plakat oziroma zaslon morata vsebovati besedilo, ki opozarja potrošnika na priročnik.

PRIROČNIK O VARČNI RABI GORIVA

Priročnik bi moral vsebovati podatke za vse avtomobile, ki jih prodajajo v Sloveniji, pa tudi ločen ter dobro viden seznam desetih modelov novih osebnih vozil, ki so najvarčnejši glede porabe goriva; razvrščeni pa morajo biti glede na rastoče specifične emisije CO₂ za vsako vrsto goriva posebej. Priročnik bi moral vsebovati tudi nasvete voznikom glede načina vožnje za varčno porabo goriva in manjše emisije CO₂, razlago, kako učinkuje emisija toplogrednih plinov na okolje in kakšna je vloga uporabe motornih vozil pri tem, pa tudi informacijo o ciljnih EU glede povprečnih emisij CO₂ in datum, ko naj bi bil ta cilj dosežen. Vsebovati bi moral tudi podatke, kje je na voljo internetni priročnik o varčni rabi goriva in emisijah CO₂ za vse modele avtomobilov, ki so na prodaj v EU.

Vse informacije na enem mestu

Potrošnik mora v skladu s Pravilnikom v prodajnem salonu dobiti podatke o varčni porabi goriva in emisijah CO₂ za iskani model avta (na posebnem listu), za vse avtomobile, ki so v prodaji v salonu (na plakatu ali zaslonu), in za vse avtomobile, ki so v prodaji v Sloveniji (v priročniku). S tem je potrošniku omogočeno, da lahko na podlagi podatkov preudarno izbira. Iz določb direktive in Pravilnika je razvidno, da mora priročnik ponuditi tudi informacijo o dosegljivosti podatkov za vse znamke avtomobilov, ki so v prodaji na skupnem evropskem trgu.

Nadzor

Nadzor nad izvajanjem določb Pravilnika opravljajo inšpektorji, pristojni za varstvo okolja, nadzor nad določbami, ki določajo obveznosti prodajalca osebnih vozil, pa izvajajo tržni inšpektorji.

Rezultati preverjanja v prodajnih salonih

Predpisi so jasni, nas pa je zanimalo, kako se izvajajo v praksi. Pregled, kako poteka obveščanje potrošnikov, smo opravili v 12-ih avtomobilskih salonih v Ljubljani in sicer na

primeru 24-ih znamk in 127 modelov avtomobilov. Poleg tega smo tudi preverili, če je država izpolnila svojo obvezo in poskrbela za priročnik.

Obvezne oznake ima dobra četrtnina salonov

Dobra četrtnina prodajnih mest je imela oznake na vseh razstavljenih modelih avtomobilov, dobra petina prodajnih mest je imela oznake na tretjini do polovici razstavljenih modelov, slaba polovica prodajnih mest pa oznak še nima ali pa so podatke predstavili na drugačen način, kot je predpisano.

Plakatov je še nekoliko manj kot oznak. Avtomobilski saloni, ki imajo oznake na vseh razstavljenih modelih, imajo tudi plakate, vendar za vsakega proizvajalca posebej.

65 od 127 modelov avtomobilov je imelo pravilne oznake, 9 od 12 salonov pa je imelo plakate, vendar le za 9 od skupaj 24 znamk avtomobilov.

Avtotehna Vis, Celovška 228, ima oznako na vseh osmih modelih znamke Fiat in Opel ter plakat za modele teh dveh znamk. Ta salon prodaja tudi modele znamke Chevrolet, vendar zanje nima ne oznak ne plakata. Malgaj na Tržaški prodaja samo modele Audi in ima tako oznake na modelih kot tudi plakat. Avtomerkur na Samovi prodaja modele znamk Hyundai in Citroen in ima na vseh modelih oznake, za vsako znamko posebej pa ima tudi plakat. Vsi drugi saloni, ki smo jih obiskali, imajo pomanjkljivo označene modele posameznik znamk, štirje saloni imajo za posamezne znamke tudi plakate, vendar pa ne za vse znamke, ki jih prodajajo.

Salon	Naslov	Znamka	Število modelov	Število oznak	Plakat
Suzuki Odar d. o. o.	Stegne 33	Suzuki	4	2	0
PSC Šiška d. o. o.	Devova 18	Nissan	4	2	0
		Renault	3	2	0
Porsche Inter Auto d. o. o.	Bravničarjeva 5	VW	10	10	1
Avtotehna vis d. o. o.	Celovška 228	Chevrolet	4	0	0
		Fiat	8	8	1
		Opel	8	8	1
A Cosmos d. o. o.	Celovška 182	Mazda	9	4	0
		Citroen	4	0	0
Malgaj d. o. o.	Tržaška 135	Audi	4	4	1
Porsche Inter Auto d. o. o.	Verovškova 78	Seat	6	4	0
		Škoda	6	0	0
		Audi	7	0	1
		Nissan	4	0	0
Avtohiša REAL d. o. o.	Vodovodna 93	Renault	8	6	0
		Hyundai	7	7	1
Avtomerkur d. d.	Samova 14	Citroen	8	8	1
		Ford	10	0	1
Summit Motors Ljubljana d. o. o.	Flajšmanova 3	Jaguar	4	0	0
		Volvo	6	0	1
		Landrover	3	0	0
		Chrysler	&6	0	0
Chrysler Jeep Import d. d.	Leskoškova 2	drugi			
Mag d.d.		Kia	10	0	0
		Saab	4	0	0
Skupaj: 12 salonov		24 znamk	127	65	9

O priročniku ne duha ne sluha

Izdajo priročnika bi moralo v skladu s pravilnikom omogočiti Ministrstvo za okolje, prostor in energijo. V nobenem obiskanem salonu niso imeli priročnika, ker še ni pripravljen. Na spletnem mestu Ministrstva za okolje, prostor in energijo (<http://co2.temida.si/naj10.php>) se lahko potrošniki seznanijo le z lestvico desetih najboljših avtomobilov na bencinski in dizelski pogon glede na emisije CO₂ iz leta 2005, vendar nikjer ne piše, ali so modeli naprodaj tudi v Sloveniji. Naj ob tem omenimo, da je potrošnikom v Nemčiji na voljo že druga izdaja nemškega priročnika za leto 2006, ki je dosegljiva na naslovu http://www.vdik.de/fileadmin/files/en/env/Leitfaden_Engl_0706.pdf.

Nekoliko drugače so si seznam znamk in modelov avtomobilov glede porabe goriva, emisij CO₂ in drugih vidikov zamislili v Veliki Britaniji; podatke si lahko ogledate na <http://www.vcacarfueldata.org.uk>.

Pri nas priročnika torej še ni, enako pa še ne obstaja tudi priročnik za celotni trg EU, ki naj bi bil v skladu z direktivo dostopen na internetu.

Računamo na boljše čase

Rezultati našega pregleda prodajnih salonov avtomobilov kažejo, da so pri nas potrošniki, ki želijo kupovati izdelke tudi po merilih za ohranjanje okolja in zdravja, prikrajšani za popolne informacije. Naše kritike usmerjamo še posebej na državne organe, ki niso poskrbeli za izvajanje zakonodaje, kar vsekakor ni v prid sprejeti okoljski strategiji.

V Nemčiji je na voljo že druga izdaja nemškega priročnika za leto 2006, ki je dosegljiva na naslovu http://www.vdik.de/fileadmin/files/en/env/Leitfaden_Engl_0706.pdf .
